

Використана література:

1. Гуржій А. М., Жук Ю. О. Вплив інформаційних технологій на формування навчального середовища / Нові інформаційні технології навчання в учбових закладах України // зб. статей за матеріалами доповідей четвертої Української наук.-метод. конф. 12-14 вересня 1995 / під редакцією І. І. Мархеля. – Одеса, 1997. – С. 5-6.
2. Дахин А. Н. Педагогическое моделирование: сущность, эффективность и ... неопределенность // Стандарты и мониторинг. – 2002. – № 4. – С. 22-26.
3. Ермолович Е. В. Информационно-образовательная среда как условие организации учебного процесса (из опыта работы в вузе) / <http://pedsovet.kob.ru>.
4. Жук Ю. О. Роль засобів навчання у формуванні навчального середовища. Нові технології навчання. 1998. – № 22. – С. 106-112.
5. Кларин М. В. Интерактивное обучение инструмент освоения нового опыта // Педагогика. – 2000. – С. 7-12.
6. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. – К.: Знання, 2005. – С. 247.
7. Нурминский И. И., Гладышева Н. К. Статистические закономерности формирования знаний и умений учащихся. – М.: Педагогика, 1991. – 221 с.
8. Овчаров А. В. Компьютерная информационная среда обучения <http://aeli.altai.ru/nauka/sbornik/2001/>.
9. Суходольский Г. В. Структурно-алгоритмический анализ и синтез деятельности. – Л.: ЛГУ, 1976. – С. 120.
10. Харламов И. Ф. Педагогика. – М., 1990. – С. 231–232.
11. Штофф В. А. Моделирование и философия. – М.-Л., 1986. – С. 52.

Гуменюк Т. Б. Модель учебной среды технико-конструкторской подготовки будущих учителей технологий

В статье рассмотрены вопросы педагогического моделирования учебной среды технико-конструкторской подготовки будущих учителей технологий. Разработаны структуры компонентов учебной среды и описаны пути их реализации в учебном процессе.

Ключевые слова: подготовка будущих учителей технологий, учебная среда, моделирование.

Humenyuk T. B. The Model of Educational Environment for Technical and Design Training of Future Teachers of Technologies.

The article deals with teachers modeling the learning environment of technical and engineering technology training of teachers. The structure components of the learning environment and describes ways to implement them in the learning process.

Key words: training of future teachers of technologies, educational environment, modeling

Дяченко М. Д.
Класичний приватний університет

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ТВОРЧОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЖУРНАЛІСТА У СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

У статті подано питання професійної підготовки майбутніх журналістів. Особлива увага приділяється проблемі формування творчої індивідуальності майбутнього журналіста у сучасних економічних умовах.

Ключові слова: журналіст, формування індивідуальності.

У сучасних соціальних, економічних і політичних умовах розвитку України відбувається природне оновлення освіти, викликане певними чинниками: поступовим входженням нашої держави до європейського культурного простору та змінами професійних умов функціонування навчальних закладів на всіх рівнях освітньої системи.

Сьогодні в українському соціумі під впливом глобальних суспільних та ідеологічних перетворень зростає соціальна роль творчої особистості з високим рівнем духовності й загальної культури, творця нових цінностей, що викликає необхідність формування творчої індивідуальності під час професійної підготовки у вищих навчальних закладах.

Зміни, які відбулися в житті українського суспільства, в економіці, системі освіти за останні двадцять років, та нові вимоги до підготовки журналістських кадрів, що висувуються реаліями сьогодення в умовах інтеграції України в європейський простір, визначили проблему пошуку шляхів актуалізації творчої індивідуальності майбутнього журналіста. Наразі ця проблема набуває все більшої актуальності, оскільки здатність до творчості є однією з основних професійних рис представників журналістського фаху. Успішним у своїй діяльності може бути лише той журналіст, який є творчою особистістю, здатною до саморозвитку й самовдосконалення, особистістю, яка відчуває себе потрібною суспільству.

Важлива мета розвитку і самовдосконалення особистості журналіста – формування творчої індивідуальності. Теоретичне обґрунтування поняття “індивідуальність” знаходимо у працях М. Бердяєва, Ф. Ніцше, Ж. Сартра, П. Флоренського, М. Хайдеггера та ін. Проблема індивідуальності досліджувалася в різних аспектах: філософському (Л. Зеленов, М. Каган, І. Кон, Д. Лоуренс, Н. Михайловський, Ю. Орлов, І. Резвицький, В. Тугарінов, Ю. Хабермас), педагогічному (О. Абдуліна, Є. Бондаревська, В. Ільїн, О. Пехота, В. Сластьонін), психологічному (К. Абульханова-Славська, Б. Ананьєв, В. Мерлін, С. Рубінштейн тощо).

Специфіку творчої індивідуальності пояснювали такі вчені, як А. Асмолов, М. Бахтін, В. Белов, Л. Виготський, І. Кон, В. Міріманов, В. Шадриков; гуманістичні концепції розуміння розвитку особистості як необхідної умови для максимальної творчої самореалізації розробили А. Деркач, Л. Коханович, Н. Кузьміна, А. Маслоу, Л. Мітіна, Г. Олпорт, К. Роджерс, Л. Рябов, А. Сущенко та ін.).

Проблеми формування і розвитку творчої особистості майбутніх журналістів висвітлені в працях журналістикознавців Р. Бухарцева, В. Горохова, С. Корконосенка, К. Маркелова, Є. Прохорова, В. Учонової та ін.

Актуальність проблеми пояснюється посиленою необхідністю в журналістах з високою професійною культурою і всебічною ерудицією, з яскраво вираженою творчою індивідуальністю. Теоретична значущість і недостатня розробленість цієї проблеми вимагають додаткового розкриття сутності феномену “творча індивідуальність”, висвітлення наукових поглядів на поняття “творча індивідуальність журналіста”.

Індивідуальність – це своєрідність психіки й особистості індивіда, його неповторність. Поняття “індивідуальність” багато в чому перегукується з поняттям “особистість”, яке застосовується, коли індивід характеризується як суб’єкт соціальних відносин [1, с. 158].

“Індивідуальність – це інтегральне поняття, що виражає особливу форму буття індивідів, у межах якої їх характеризує внутрішня цілісність відносна самостійність, що дає їм можливість активно й своєрідно виявляти себе в навколишньому світі на основі розкриття своїх задатків і здібностей відповідно до суспільних потреб” [3, с. 89].

Як творча індивідуальність, майбутній журналіст є суб’єктом свідомості та діяльності, здатним до самовизначення, саморегулювання, самореалізації та самовдосконалення в умовах сучасного суспільства.

Розрізняють індивідуальність людини: індивіда, особистості й суб’єкта діяльності. В науці виокремилися такі напрями, як “інтегральна індивідуальність” та “метаіндивідуальність”.

Як зазначає В. Мерлін, “метаіндивідуальність” – це “психологічна характеристика ставлення навколишніх людей до певної конкретної індивідуальності”. Метаіндивідуальність створюється в соціальному оточенні індивідуальності приписуванням певних властивостей, які набувають подвійного сенсу – вони належать індивідуальності й одночасно оточенню: вони приписуються індивідуальності, але ідеально представлені не в її свідомості, а у

свідомості інших [4, с. 123].

Актуалізація творчої індивідуальності майбутнього журналіста як переведення творчого потенціалу особистості з латентного, прихованого стану в явний, діючий у процесі професійного навчання характеризується основними критеріями: творчою активністю, творчою самостійністю, творчою самоефективністю. Рівні актуалізації творчої індивідуальності майбутнього журналіста пов'язані з проявами цих критеріїв.

В умовах пострадянського інформаційного простору перед українською професійною освітою постали нові завдання, одним з яких є підготовка журналістів-універсалів з високим ступенем професійної культури, фахівців, здатних самостійно і творчо вирішувати професійні завдання на рівні професіоналізму.

Попередній аналіз проблеми формування у студентів журналістських спеціальностей культури творчої діяльності дозволив виявити низку протиріч, які характеризують рівень професійної підготовки майбутніх журналістів:

- між соціальним замовленням на підготовку культурних кваліфікованих, творчих, здатних постійно саморозвиватися і самовдосконалюватися, фахівців у галузі соціальних комунікацій, зокрема ЗМІ, та реальним рівнем підготовки студентів-журналістів;

- між існуючою системою цілісних і фрагментарних знань у журналістській освіті й освітніми підсистемами, орієнтованими на формування творчої індивідуальності майбутнього журналіста в умовах спеціалізацій;

- між необхідністю забезпечення взаємозв'язку вищої школи з професійним середовищем і журналістським виробництвом, посиленням професійно-творчої спрямованості навчання та недостатньою розробленістю методичних основ проектування процесу формування творчої індивідуальності майбутнього журналіста;

- між необхідністю співтворчості викладача і студента в навчальному процесі для спільного вирішення професійних творчих завдань і відсутністю технологій реалізації співтворчості;

- між необхідністю зміни ролей студента і викладача в навчальному процесі та недостатньо розробленими методичними основами рольової поведінки студентів-журналістів як суб'єктів взаємодії в контексті Майстер-класів.

Новій соціально-економічній ситуації найбільше відповідає орієнтація на індивідуалізацію навчання, проектування процесу формування творчої індивідуальності майбутнього журналіста, що дозволяє підвищити ефективність вузівської підготовки кадрів для масової інформаційної галузі й забезпечити динаміку основних компонентів системи підготовки спеціалістів у сфері масової комунікації, а також адаптувати загальну теоретичну і професійну підготовку журналістів до перспективних напрямків розвитку журналістики як масовоінформаційної галузі.

Становлення і розвиток особистості компетентного журналіста-універсала неможливе без розробки й реалізації науково-методичного забезпечення системи формування саморозвитку творчої індивідуальності майбутнього журналіста, оскільки посилюється соціальна необхідність у творчих особистостях, які формують масову інформацію, доносять її до широкого кола глядачів, слухачів, читачів.

Українська журналістика сьогодні, за словами М. Житарюка, – це період творчого, енергетичного, архітектурного моделювання [2], а сучасне розуміння творчості як сутнісної характеристики людини, на думку російського журналістикознавця В. Олешка, “досить повно виявляє характер змін, що відбуваються в соціальному світі. Відтак творчість можна визначати як форму саморозвитку індивіда, розгортання його сутнісних сил, за мірками свободи, як форму залучення до вищих сенсів буття” [5, с. 16].

Аналіз першоджерел, історико-педагогічної літератури, досліджень вчених дозволяють стверджувати, що творча індивідуальність журналіста – це натхненна особистість, для якої творчість є життєвою необхідністю і сенсовою цінністю, її головним стимулом і

найважливішим регулятивом, єдино можливим способом життя, світосприйняття, самоствердження й самореалізації; це особистість, наділена творчою уявою і фантазією, здатна не лише створювати щось якісно нове, оригінальне, неповторне, але й певним чином впливати на хід подій суспільного життя.

Творчість виводить особистість майбутнього журналіста на нові можливості самовдосконалення і професійного самовиявлення. Формуючись як фахівець, студент оволодіває професійними знаннями, вміннями та навичками. Процес професійного особистісного становлення журналістської індивідуальності відбувається на тлі творчості, що є однією з обов'язкових ознак професіоналізму журналіста.

Журналіст, як і будь-яка людина певним чином “залежить від соціальних стандартів, норм та вимог. Для індивідуального розвитку особистості потрібні свобода й незалежність, а необхідність адаптації до соціального середовища і прагнення до незалежності породжують потребу в соціальній творчості” [6, с. 21]. Саме через творчість простежуються можливі вияви індивідуальності людини, бо “творчість – це боротьба з усім хворобливим, творчість – це прояснення і душевне очищення, катарсис” [7, с. 5].

Творчість є істинною сутністю людини, джерелом розвитку і прогресу суспільства. Вільна творча самореалізація особистості є запорукою її успішної адаптації та інтеграції, здійснення нею свого призначення.

На нашу думку, основною причиною невдоволеності, розчарувань, проблем із навчанням, уповільнення руху до саморозвитку і самореалізації в подальшій професійній діяльності є нереалізованість студентом себе, власної індивідуальності, неповторності, унікальності.

Журналістика майбутнього, стаючи одночасно масовою і високопрофесійною, вимагає нових форм підготовки студентів-журналістів, адже ХХІ століття – це “епоха побудови нового типу цивілізації, що потребує значного рівня суспільного інтелекту, свідомості, який би став провідним механізмом забезпечення прогресивного історичного розвитку суспільства і якості життя кожної людини. У зв'язку з цим освіта покликана перетворитися на провідний чинник формування суспільного інтелекту, національної самосвідомості народу, створення здорового соціуму і виступати в ролі національного ресурсу оновлення громадського життя і механізму управління соціальним розвитком” [8, с. 52].

Отже, сучасні реалії потребують активізації розвитку особистості, її творчого потенціалу, актуалізації творчої індивідуальності майбутнього журналіста, здатного вільно орієнтуватися в усіх сферах людського життя, бути компетентним з широкого кола питань (економічних, політичних, соціокультурних і т. д.) і готовим до стрімких змін у планетарному просторі.

Глобальні зміни в історії держави потребують журналістських кадрів, які зможуть повноцінно реалізувати власний професійно-творчий потенціал, позитивно і прогресивно впливаючи на суспільний розквіт, економічне зростання України, на зміцнення її авторитету в усьому світі.

Використана література:

1. Большая психологическая энциклопедия. – М. : Эксмо, 2007. – 544 с.
2. Житарюк М. Соціокультурна модель журналістики : традиції і новаторство / М. Житарюк. – Львів, 2008. – 416 с.
3. Заболотська О. Формування та розвиток студента як індивідуальності / О. Заболотська // Вища освіта. – 2005. – № 2. – С. 88-93.
4. Мерлин В. С. Очерк интегрального исследования индивидуальности / В. С. Мерлин. – М., 1986. – 256 с.
5. Олешко В. Ф. Журналистика как творчество : учебное пособие для курсов “Основы журналистики” и “Основы творческой деятельности журналиста” / В. Ф. Олешко. – М. : РИП-холдинг, 2004. – С. 222. – серия “Практическая журналистика”.

6. Ржевська Н. Творчість як основна умова формування особистості майбутнього фахівця / Н. Ржевська // <http://ipto.kiev.ua/files/prho/prho3.pdf>
7. Роменець В. А. Психологія творчості : навч. посібник. 2-ге вид., доп. / В. А. Роменець. – К. : Либідь, 2001. – 288 с. ISBN 966-06-0191-3.
8. Сіверс З. Ф. Феномен творчості як базова складова акмеологічного розвитку особистості / З. Ф. Сіверс // Освіта і управління. – 2008. – С. 47-55.

Дяченко М. Д. Основни принципи творческой индивидуальности будущего журналиста в современных экономических условиях.

В статье подан вопрос профессиональной подготовки будущих журналистов. Особенное внимание уделяется проблеме формирования творческой индивидуальности будущего журналиста в современных экономических условиях.

Ключевые слова: журналист, формирование индивидуальности.

Dyachenko M. D. The Principles of Creative Individuality of a Future Journalist in Contemporary Economical Conditions.

The article is dealing with the problems of professional training of journalists. It focused on the problem of training the creative individuality of a future journalist in the contemporary economical conditions.

Keywords: journalist, forming the individuality.

Каричковська С. П.

Уманський національний університет садівництва

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті аналізується структура умов професійної підготовки майбутніх учителів англійської мови у вищій школі.

Ключові слова: вищий навчальний заклад, професійна підготовка, компоненти.

Україна ХХІ століття характеризується докорінними змінами в системі вищої освіти. Інтеграція до європейської та світової спільноти та приєднання національної системи вищої освіти до Болонської хартії висувають нові вимоги до професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови, образ яких пов'язується з фахівцями нової генерації.

Успіх модернізації освіти в Україні перебуває у тісному зв'язку з такими категоріями, як "якість освіти", "професійна підготовка" та "іншомовна професійна підготовка", що, таким чином, підкреслює стратегічне завдання удосконалення концептуальних засад професійної підготовки майбутніх фахівців освітянської сфери. Таким чином, вдосконалення професійної підготовки у вищій школі спрямоване на підвищення ефективності навчально-виховного процесу та реалізації особистісного потенціалу кожного випускника, спроможного успішно виконувати соціальне замовлення.

Аналіз наукових праць показує, що виділяються різноманітні компоненти педагогічних умов, що сприяють ефективному розвитку освіти, підготовці фахівців: "педагогічні", "освітні", "організаційно-педагогічні", "організаційні" тощо.

На нашу думку, при підготовці вчителів англійської мови у вищих педагогічних навчальних закладах умови професійної підготовки доцільно розділити на дві групи: організаційні та педагогічні (рис. 1.1).